

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

Магістр

Факультет:

Інженерних систем та екології

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

Ректор

П. М. Куліков

ПРОГРАМА

вступного фахового випробування
для вступу на навчання для отримання
ступеня магістр зі спеціальності
192 «Будівництво та цивільна інженерія»
освітньо-професійна програма «Гідротехнічне будівництво»

Затверджено на засіданні
приймальної комісії, протокол
№ 4 від «03» лютого 2021 р.

Київ – 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступні випробування проводяться фаховою атестаційною комісією для осіб, які закінчили ВНЗ III-IV рівнів акредитації та отримали диплом за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» і вступають на спеціальність «Будівництво і цивільна інженерія» освітньо-професійну програму «Гідротехнічне будівництво» і бажають навчатися за відповідним напрямом.

Магістр освітньо - професійного рівня з будівництва та цивільної інженерії зі спеціалізацією «Гідротехнічне будівництво» одержує теоретичні знання, що необхідні для будівництва, проектування і експлуатації гідротехнічних систем та споруд. Набутий вищий освітній рівень є професійно орієнтованим.

Магістр освітньо - професійного рівня з будівництва зі спеціалізацією «Гідротехнічне будівництво» може займати посади середнього управлінського персоналу на будівництві, виконувати проектні роботи в галузі водного господарства, або продовжити навчання за однією зі спеціальностей наукового рівня.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

2.1. Дисципліна 1: Гідрологія

- 2.1.1. Методика проведення гідрологічних розрахунків в залежності від наявності інформації про режими річок.
- 2.1.2. Річки.
- 2.1.3. Озера та болота. Їх вплив на річковий стік.
- 2.1.4. Види регулювання стоку. Водогосподарські розрахунки.
- 2.1.5. Типи, параметри і характеристики водосховищ. Втрати води з водосховища.
- 2.1.6. Фактори, що впливають на стік річок.
- 2.1.7. Забезпеченість гідрологічних характеристик. Теоретична та емпірична криві забезпеченості.
- 2.1.8. Статистичні параметри гідрологічних рядів: середнє арифметичне, коефіцієнт варіації і коефіцієнт асиметрії.
- 2.1.9. Річкові наноси. Руслові процеси.
- 2.1.10. Гідрометрія. Вимірювання швидкостей, рівнів, визначення витрат.

Література для підготовки

1. СНИП 2.01.14 – 83. Определение расчетных гидрологических характеристик. – М. : Стройиздат, 1985 – 36 с.
2. Гидрология, гидротехнические сооружения. Учебник для вузов /Под ред. Г.Н. Смирнова/. – М. : Высш. Шк., 1988 – 472 с.
3. Дупляк О.В. Гідрологія і гідрометрія. Курс лекцій. – К.: КНУБА, 2005. – 124 с.

2.2. Дисципліна 2: Мережі водопостачання та водовідведення.

- 2.2.1. Типи водоспоживачів у населеному пункті. Норми водоспоживання. Розрахунок середньодобових витрат води для різних потреб.
- 2.2.2. Нерівномірність водоспоживання в населених пунктах. Визначення розрахункових добових та годинних витрат води.

- 2.2.3. Встановлення потрібного вільного напору у вузлах водопровідної мережі для різних режимів. Системи водопостачання високого та низького тиску.
- 2.2.4. Безбаштові схеми водопостачання. Характеристика роботи, переваги і недоліки безбаштових водопровідних систем.
- 2.2.5. Баштові водопровідні системи. Принцип роботи, переваги і недоліки.
- 2.2.6. Переваги та недоліки кільцевих і розгалужених водопровідних мереж. Основи трасування магістральних ліній. Зонне водопостачання.
- 2.2.7. Задачі гідравлічного розрахунку зовнішніх мереж водопостачання.
- 2.2.8. Розрахунок втрат напору на ділянках водопровідних ліній.
- 2.2.9. Визначення п'єзометричних відміток і вільних напорів у вузлах водопровідної мережі. Поняття про диктуючу точку і місця її розташування.
- 2.2.10. Основні правила трасування водоводів. Визначення числа ниток та глибини закладання труб.
- 2.2.11. Резервуари чистої води. Призначення і конструктивні особливості. Вимоги, що ставлять до резервуарів.
- 2.2.12. Водонапірні башти та їх призначення. Вибір майданчика. Конструктивні елементи башти.
- 2.2.13. Вибір типу, класу міцності і діаметрів труб водопровідної мережі та водоводів. Переваги і недоліки трубопроводів з різних матеріалів.
- 2.2.14. Запірна, водорозбірна та запобіжна арматура на водопровідній мережі і водоводах. Фасонні частини. Водопровідні колодязі та камери.
- 2.2.15. Схеми водовідведення. Основні елементи і характеристики. Трасування водовідвідних мереж міста.
- 2.2.16. Системи водовідведення. Порівняльна оцінка систем водовідведення.
- 2.2.17. Послідовність проектування мережі відведення побутових стічних вод.
- 2.2.18. Питоме водовідведення. Визначення розрахункової витрати стічних вод на розрахунковій ділянці побутової мережі.
- 2.2.19. Послідовність гідравлічного розрахунку мережі відведення побутових стічних вод.
- 2.2.20. Принципи конструювання водовідвідної мережі та побудови повздожнього профілю.
- 2.2.21. Труби для водовідвідних мереж. Конструкції їх з'єднання.
- 2.2.22. Різновиди конструкцій колодязів на водовідвідних мережах.
- 2.2.23. Особливості конструювання дощової мережі.
- 2.2.24. Способи прокладання трубопроводів систем водовідведення. Основи під трубопроводи.
- 2.2.25. Випуски стічних вод у водойми.
- 2.2.26. Перетин трубопроводів систем водовідведення з природніми та штучними перешкодами.

Література для підготовки

1. ДБН В.2.5-74:2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. – К.: Мінрегіон України, 2013. – 180 с.

2. Тугай А.М., Орлов В.О. Водопостачання: Підручник. – К.: Знання, 2009. – 735с.
3. А.М.Тугай, В.О.Орлов, В.О.Шадура, С.Ю.Мартинов. Міські інженерні мережі та споруди. Підручник. – Київ: Укреліотех, 2010. – 256 с.
4. Тугай А.М. Міські інженерні мережі та споруди: підручник. К.:Укреліо-тех 2010.
5. ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування» – К.: Мінрегіонбуд України, 2013. – 207 с.
6. Василенко О. А. Водовідведення та очистка стічних вод міста. Курсове і дипломне проектування. Приклади та розрахунки. Навч. посіб. – Київ-Харків: КНУБА, ХНУБА, ТО Ексклюзив, 2012. – 540 с.
7. Кравчук А.М. Навчальний посібник: Водопостачання і водовідведення. – К: КНУБА, 2012. – 180 с.
8. Кравченко В.С. Водопостачання та каналізація. - К.: Кондор, 2003. - 288с.

2.3. Дисципліна 3: Гідротехнічні споруди

- 2.3.1. Поняття ГТС та їх типи.
- 2.3.2. Особливості і умови роботи ГТС.
- 2.3.3. Умови застосування і класифікація гребель.
- 2.3.4. Типи протифільтраційних пристроїв в тілі ґрунтової греблі та в її основі.
- 2.3.5. Греблі з екраном.
- 2.3.6. Греблі з ядром.
- 2.3.7. Однорідні і неоднорідні земляні греблі.
- 2.3.8. Греблі з діафрагмою.
- 2.3.9. Кріплення верхового укусу земляних гребель.
- 2.3.10. Дренажні пристрої.
- 2.3.11. Фільтрація через однорідну земляну греблю на водонепроникній основі.
- 2.3.12. Фільтрація через греблю з ядром на водонепроникній основі.
- 2.3.13. Фільтрація через однорідну ґрунтову греблю на водопроникній основі.
- 2.3.14. Намивні ґрунтові греблі.
- 2.3.15. Греблі з крупно уламкових ґрунтів (кам'яно-накидні).
- 2.3.16. Принципи розрахунку стійкості укусу.
- 2.3.17. Фільтрація води під гідротехнічними спорудами та в їх обхід.
- 2.3.18. Типи бетонних гребель.
- 2.3.19. Визначення водозливного отвору греблі.
- 2.3.20. Спряження водозливної грані з дном нижнього б'єфу.
- 2.3.21. Кріплення дна нижнього б'єфу за водоскидними спорудами.
- 2.3.22. Берегові водоскиди.
- 2.3.23. Ковшові водоскиди.
- 2.3.24. Баштові водоскиди.
- 2.3.25. Сифонні водоскиди.
- 2.3.26. Шахтні водоскиди.
- 2.3.27. Трубчасті водовипуски.
- 2.3.28. Статичний розрахунок водозливної греблі. Основні положення
- 2.3.29. Клас відповідальності споруд.
- 2.3.30. Типи спрягаючих споруд, умови їх застосування.
- 2.3.31. Швидкотоки.

- 2.3.32. Багатосхідчасті перепади.
- 2.3.33. Консольні перепади.
- 2.3.34. Основні етапи будівництва греблі
- 2.3.35. Конструкції перемичок

Література для підготовки

9. ДБН В.2.4-3:2010. Гідротехнічні споруди. Основні положення. К.: Мінрегіонбуд України, 2010.
10. СНиП 2.06.05-84. Плотины из грунтовых материалов. М.: Стройиздат, 1985.
11. СНИП 2.06.06-85. Плотины бетонные и железобетонные. М.: Стройиздат, 1986.
12. Гидрология, гидротехнические сооружения. / Под ред. Г.Н. Смирнова. М.: Высш. Шк., 1988.
13. Большаков В.А., Константинов Ю.М. и др. Справочник по гидравлике. К.: Вища шк., 1979.
14. М.М. Хлапук, Л.А. Шинкарук Гідротехнічні споруди. Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2013. 241с.
15. Кириенко И.И., Химерик Ю.А. Гидротехнические сооружения. Проектирование и расчет. К., 1987.
16. Дуляк О.В. Гідротехнічні споруди: навчальний посібник. – К.: КНУБА, 2008. – 156 с.
17. ДСТУ-НБ EN 1991-1-1:2010.Єврокод 1. Дії на конструкції. Частина 1-1. Загальні дії. Питома вага, власна вага, експлуатаційні навантаження для споруд (EN 1991-1-1:2002, IDT).
18. ДСТУ-НБ EN 1992-1-1:2010.Єврокод 2. Проектування залізобетонних конструкцій. Частина 1-1. Загальні правила і правила для споруд (EN 1992-1-1:2004, IDT).

2.4. Дисципліна 4: Гідравлічні турбіни і насоси

- 2.4.1 Загальні поняття про гідравлічні турбіни і насоси. Класифікація гідротурбін та область їх застосування.
- 2.4.2 Основні параметри гідротурбін. Напір, потужність, к.к.д. турбін.
- 2.4.3 Лопатеві насоси. Параметричні характеристики. Графік параметричних характеристик.
- 2.4.4 Потужності і к.к.д. насосів і насосних агрегатів.
- 2.4.5 Інженерне визначення потрібного напору насосів в насосній установці.
- 2.4.6 Визначення напору насоса за показаннями вимірювальних приладів.
- 2.4.7 Паралельна робота відцентрових насосів.
- 2.4.8 Послідовна робота відцентрових насосів.
- 2.4.9 Сумісна робота насосів і водоводів. Витратно-напірна характеристика трубопроводів.
- 2.4.10 Режим роботи і розрахункові параметри насосної станції II підйому в безбаштовій схемі водопостачання.
- 2.4.11 Режим роботи і розрахункові параметри каналізаційної насосної станції.

- 2.4.12 Положення насоса відносно рівня води в приймальному басейні. Допустима вакуумметрична висота усмоктування.
- 2.4.13 Трубопроводи в середині насосної станції. Матеріал, визначення діаметрів. Особливості проектування усмоктувальних трубопроводів.
- 2.4.14 Види запірної арматури і її розміщення в насосних станціях.
- 2.4.15 Допоміжне насосне обладнання: дренажні насоси, насоси технічного водопроводу.
- 2.4.16 Контрольно-вимірювальне обладнання НС. Параметри, що контролюються. Манометри, вакуумметри, дифманометри. Витратоміри: види, розміщення, вибір.

Література для підготовки

1. Герасимов Г.Г. Гідравлічні та аеродинамічні машини : Підручник. - Рівне: НУВГП, 2008.- 241 с. з іл..
2. Кривченко Г. И. Гидравлические машины: Турбины и насосы. Учебник для вузов. 2-е изд., перераб. – М.: Энергия, 1983. — 320 с., ил.
3. Смирнов И.Н. Гидравлические турбины и насосы. Учеб. пособие для энерг. и политехнич. вузов. М. "Высш. школа", 1979. – 400 с., ил.
4. Карелин В.Я., Минаев А.В. Насосы и насосные станции: учеб. для вузов. – М.: Высш. шк., 1986. –320с.
5. Залуцкий Э.В., Петрухно А.И. Насосные станции. Курсовое проектирование: учеб. пособие для вузов. – К.: Выща шк., 1987, - 167с.
6. Монтаж систем внешнего водоснабжения и канализации: Справ. монтажника / Под ред. А.К. Перешивкина. - М.: Стройиздат, 1978.-576с.
7. Оборудование водопроводно-канализационных сооружений:Справ, монтажника / Под ред. А.С. Москвитина. - М.:Стройиздат, 1979.-430с.
8. ДБН В.2.5-64:2012 "Внутрішній водопровід і каналізація. Частина I. Проектування Частина II. Будівництво";
9. ДБН В.2.5-74:2013 "Водопостачання Зовнішні мережі та споруди Основні положення проектування";
10. ДБН В.2.5-75:2013 "Каналізація Зовнішні мережі та споруди Основні положення проектування";

2.5. Дисципліна 5: Охорона водних ресурсів

- 2.5.1. Умови скиду стічних вод у водні об'єкти. Види водокористування, контрольні створи. Поняття про гранично допустиму концентрацію.
- 2.5.2. Заходи з захисту та відтворення природного стану водних об'єктів.
- 2.5.3. Розбавлення стічних вод у водних об'єктах. Коефіцієнт змішування та кратність розбавлення.
- 2.5.4. Захист поверхневих водних об'єктів від виснаження при виборі джерела водопостачання.
- 2.5.5. Заходи з раціонального використання і охорони води в промисловості.
- 2.5.6. Заходи з раціонального використання і охорони води в сільському господарстві.
- 2.5.7. Заходи з раціонального використання і охорони води в побуті і комунальному господарстві.

- 2.5.8. Захист навколишнього середовища при гідротехнічному будівництві.
2.5.9. Водоохоронні смуги на берегах водних об'єктів, їх значення та устрій.
2.5.10. Типи та конструкції рибозахисних споруд.

Література для підготовки

1. Водне господарство України. За ред. А.В. Яцика, В.М. Хорєва. – К.: Генеза, 2000 р. – 412 с.
2. Левківський С.С., Падун М.М. Рациональне використання і охорона водних ресурсів: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 280 с.
3. Інструкція про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами. Харків: УкрНЦОВ, ЮНИТЕП, 1994. – 80 с.
4. Петренко О.С. Охорона водних ресурсів. Умови скиду стічних вод в поверхневі водні об'єкти: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2005. – 144 с.

2.6. Дисципліна 6: Гідроелектростанції

- 2.6.1. Типи ГЕС залежно від штучно створених перепадів рівнів.
- 2.6.2. Енергія і потужність водотоків на ГЕС.
- 2.6.3. Визначення встановленої потужності ГЕС.
- 2.6.4. Додаткові та резервні потужності ГЕС.
- 2.6.5. Склад споруд гідровузлів.
- 2.6.6. Руслові гідроелектростанції.
- 2.6.7. Пригребельні гідроелектростанції.
- 2.6.8. Дериваційні гідроелектростанції.
- 2.6.9. Гідроакумулюючі гідроелектростанції.
- 2.6.10. Будівлі ГЕС і ГАЕС.
- 2.6.11. Головне енергетичне обладнання ГЕС і ГАЕС.
- 2.6.12. Допоміжне обладнання ГЕС і ГАЕС.
- 2.6.13. Гідротурбіни та їх конструкції.

Література для підготовки

1. Аршиневський Н.Н., Губин М.Ф., Карелин В.Я. и др. Гидроэлектрические станции: учебник для вузов – М.: Энергоатомиздат, 1987. – 464 с.
2. Кривченко Г.И. Гидравлические машины: Турбины и насосы – М.: Энергоатомиздат, 1983. – 320 с.
3. Петренко О.С. Гідроелектростанції. Методичні вказівки для виконання курсового проекту «Водогосподарські та водноенергетичні розрахунки при проектуванні ГЕС» - К.: КНУБА, 2018.
4. Петренко О.С. Гідроелектростанції. Конспект лекцій. – К.:КНУБА, 2019.

3. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань вступників на вступних випробуваннях здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів. Вступне випробування включає екзаменаційний білет з чотирьох питань з кожної дисципліни (см.п.2). Кожне питання оцінюється максимально в 50 балів.

За результатами вступного випробування виводиться сумарна кількість балів, на підставі якої фахова атестаційна комісія приймає рішення про участь у

конкурсі та рекомендацію до зарахування до університету. Кількість місць для зарахування на навчання визначається ліцензованим обсягом.

Зарахування вступників на навчання здійснює Приймальна комісія університету.

Голова фахової комісії

О.В. Приймак

О.В. Приймак